

DEA

Løfteevne i daginstitutioner

Udarbejdet af:

Lena Lindbjerg Sperling, seniorøkonom, ph.d.

Udgivet januar 2021

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Daginstitutioners løfteevne	5
Hovedkonklusioner	6
Data og metode	8
Data	8
Beregning af den socioøkonomiske reference	8
De nationale tests og trivselsmålinger	9
Danske daginstitutioners løfteevne	12
Dansk i 2. klasse	12
Øvrige resultatmål	14
Forskelle på tværs af kommuner	18
Sammenhænge med strukturelle karakteristika	20
Litteratur	23

01

Daginstitutioners løfteevne

Daginstitutioners løfteevne

Hvert år offentliggør Børne- og Undervisningsministeriet den socioøkonomiske reference for folkeskoler og gymnasier (BUVM, 2021). Her offentliggøres, hvor meget de danske skoler har løftet børnene fagligt sammenlignet med deres socioøkonomiske referencer. Samme beregninger foretages med de nationale test, hvor skolens løfteevne i indskolingen vurderes, om end de resultater kun er tilgængelige for skoleledere og kommuner (Skolestyrelsen, 2011). Samme type undersøgelser er ikke lavet af daginstitutioners betydning for, hvordan børn med forskellig socioøkonomisk baggrund klarer sig i de nationale test.

Vi ved, at indsatsen i de tidlige år særligt har betydning for, hvordan de svageste børn klarer sig (Heckman, 2008), og at det også er de svageste børn, der påvirkes mest af daginstitutioner med ringe kvalitet (Diderichsen, 1997). Der er således både et stort potentiale for, at daginstitutioner løfter udsatte børn, og en risiko for, at de i endnu højere grad tabes, afhængigt af daginstitutionernes kvalitet. Derfor kan et aspekt af kvalitet være, i hvor høj grad de mest udsatte børn løftes i et givet dagtilbud. For at undersøge dette kigger vi i dette notat på, hvordan børn fra forskellige daginstitutioner klarer sig i de nationale test i indskolingen og i trivselsmålingen i 0. klasse sammenlignet med deres forventede resultater baseret på deres socioøkonomiske reference. Daginstitutioner er anonymiserede i Danmarks Statistiks data, og specifikke institutioners resultater kan derfor ikke identificeres.

Undersøgelser af løfteevnen i daginstitutioner giver et indblik i, hvordan forskellig pædagogisk praksis påvirker børnenes faglige udvikling. De nationale test, særligt i dansk, har en stærk samvariation med 9. klasses afgangsprøver (Skov & Flarup, 2020). Notatets resultater skal således læses med den forståelse, at løfteevnen giver et indblik i daginstitutioners faglige betydning for børnene på den korte bane. Der er således mange aspekter af daginstitutionens rolle og virke, der ikke repræsenteres i analysen.

Formålet med denne analyse er at undersøge, hvorvidt daginstitutioner har en signifikant betydning for, hvordan børn klarer sig fagligt i indskolingen, og om der er betydelige forskelle på tværs af institutioner, børnegrupper og kommuner. Løfteevnen kobles i analysen til karakteristika for såvel børnegruppen som personalegruppen for at undersøge, om der er systematiske forskelle på tværs af institutioner med forskellig løfteevne. Analysen er dermed et indspark i diskussionen om kvalitetsmåling i danske daginstitutioner.

Hovedkonklusioner

- Danske daginstitutioner kan påvirke børns forventede resultater i de nationale test i indskolingen sammenlignet med de resultater, man kan forvente alene på baggrund af børnenes socioøkonomiske reference. I dansk i 2. klasse er løfteevnen mellem -2,4 og 9 normpoint på en skala fra 1 til 100. Et løft på 10 normpoint svarer f.eks. til at gå fra den laveste kategori "langt under gennemsnittet" til den næstlaveste "under gennemsnittet". 64 % af institutionerne ændrer børnenes resultater med mindre end 1 normpoint. Den gennemsnitlige positive løfteevne er større end den gennemsnitlige negative løfteevne, idet den er fordelt på færre institutioner.
- Løfteevnen er mindre, når der ses på forventede resultater i matematik i 3. klasse, end for dansk. For matematik spænder løfteevnen fra -3,6 til 5,2 normpoint. I forhold til trivsel i 0. klasse målt ved, hvor ofte barnet har ondt i maven i skolen, er den gennemsnitlige positive løfteevne også større end den gennemsnitlige negative påvirkning. Det er generelt de samme institutioner, der løfter børnene indenfor alle tre mål.
- Det er børn med den laveste socioøkonomiske reference, der løftes mest. Det er forventeligt, da der her er det største potentiale for løft. Det betyder også, at institutioner med relativt flere børn med svag socioøkonomisk baggrund i gennemsnit løfter mest.
- For institutioner med over 20 % børn med lav socioøkonomisk reference er der en betydelig spredning i institutionernes løfteevne. Forskellen i løfteevnen for institutioner med omkring 40 % børn med lave forventede resultater, er omkring 8 normpoint.
- Der er store forskelle både på tværs af danske kommuner og indenfor kommunerne. I 67 kommuner løfter over 80 % af de institutioner, som har over 20 % børn med lave forventede resultater, børnene signifikant positivt. Der er dog flere kommuner, hvor spredningen i løfteevnens størrelse er betydelig. I syv kommuner er der en forskel på mere end 6 normpoint mellem den institution, der løfter børn med lav socioøkonomisk reference mindst, og den der løfter dem mest.
- Der er en svag positiv sammenhæng mellem bedre normering (færre børn per fuldtidsansat pædagogisk medarbejder) og løfteevnen samt flere pædagoger i forhold til antal børn og løfteevne. Forskelle i normering og antal børn per pædagog forklarer samlet 3 % af forskellene i løfteevne for børnehaver og 9 % af forskellene i løfteevne for integrerede institutioner.

02

Data og metode

Data og metode

Data

Analysen bygger på et unikt datasæt, som DEA har fået konstrueret hos Danmarks Statistik. For årene 2008 til 2014 er daginstitutionsregistre koblet sammen med arbejdsmarkedsregistre vha. adressematch. Matchet dækker 76 % af alle daginstitutioner. Langt de fleste private institutioner er ikke med i adressematchet, og analysen omfatter således kun få private institutioner. Derudover er kommunale og selvejende institutioner begge godt repræsenterede.

Data er rensset for fejlindmeldinger til daginstitutionsregistret ved at ekskludere institutioner med store udsving i antallet af børn, institutioner med over 100 børn samt institutioner med en normering på mere end 8 børn per fuldtidsvoksen.

I analysen kigges på 120.000 femårige, der har gået i børnehave i mindst tre år i perioden 2008 til 2014. Data dækker 97 kommuner og omkring 3.000 institutioner. Det samlede datasæt indeholder information om institutionen (f.eks. integreret institution eller børnehave), det pædagogiske personale (f.eks. uddannelse, køn, ansættelsehistorik), de andre børn i institutionen (f.eks. køn og forældres uddannelse og indkomst) samt barnets egne karakteristika (f.eks. køn og forældres uddannelse og indkomst).

Derudover er data koblet med resultater i indskolingen fra de nationale test, fravær og trivselsundersøgelserne i 0. klasse.

Beregning af den socioøkonomiske reference

Den socioøkonomiske reference beregnes ud fra samme principper som brugt af Børne- og Undervisningsministeriet på folkeskole- og gymnasieområdet (BUVM, 2021). Den socioøkonomiske reference beskriver barnets statistisk forventede resultat eller trivsel, estimeret på baggrund af barnets karakteristika, de øvrige børn i daginstitutionen, samt hvilken skole barnet går på, og hvilket år barnet er født. Samlet inkluderes variablene forebyggende foranstaltning, lav fødselsvægt, enebarn, bor med begge forældre, bor alene med mor, køn, forældres samlede indkomst, en forælder på kontanthjælp, forældrenes højeste uddannelsesniveau, fødselsmåned, etnicitet og mors alder. For de øvrige børn i institutionen inkluderes antal, køn, alder, etnicitet, forældrenes indkomst samt uddannelsesniveau.

Det forventede resultat baseret på den socioøkonomiske reference tager højde for de registrerede forhold, der har betydning for barnets resultat, og forklarer derfor ikke hele variationen i børnenes resultater. For at undgå at tillægge daginstitutionen for stor betydning estimeres det forventede resultat, hvor der ud over de socioøkonomiske parametre også kontrolleres for, hvilken daginstitution barnet går i. Løfteevnen defineres som forskellen mellem de to statistisk forventede resultater. Metoden adskiller sig her fra de beregninger, BUVM foretager, hvor løfteevnen defineres som forskellen mellem det forventede resultat baseret på den socioøkonomiske reference og det realiserede resultat.

Boks 1: Institutioners løfteevne

Den socioøkonomiske reference estimeres ud fra følgende ligning:

$$(1) \quad resultat_{it} = \alpha_0 + \beta_0 X_{it} + \beta_1 Z_{it} + \kappa_t + \kappa_s + \varepsilon_{its}$$

Hvor $resultat_{it}$ er barn i's resultat i indskolingen i år t. X indeholder barnets socioøkonomiske karakteristika. Z indeholder de andre børns gennemsnitlige socioøkonomiske karakteristika. κ_t og κ_s kontrollerer for henholdsvis år og grundskole.

Den socioøkonomiske reference fortæller, hvordan børn med samme baggrund fra samme skole klarer sig.

I næste skridt estimeres samme ligning, men nu tages der også højde for barnets daginstitution:

$$(2) \quad resultat_{it} = \alpha_0 + \beta_0 X_{it} + \beta_1 Z_{it} + \kappa_t + \kappa_s + \kappa_d + \varepsilon_{its}$$

Det forventede resultat ud fra denne beregning fortæller, hvordan børn med samme baggrund, fra samme skole og fra samme institution klarer sig.

Daginstitutionens løfteevne er defineret som forskellen mellem de estimerede resultater fra ligning (1) og ligning (2).

Se bilag for regressionsresultaterne for dansk i 2. klasse.

I beregninger bruges kun institutioner med mindst fem femårige, grundet Danmarks Statistiks regler for mikrodata. Derudover estimeres løfteevnen mere præcist for større institutioner, da usikkerheden dermed mindskes. For at sikre, at den estimerede løfteevne ikke skyldes tilfældigheder, beregnes et sikkerhedsinterval, der viser, hvor estimatet med 95 % sikkerhed ligger.

Beregninger af løfteevne giver en naturlig spredning, da den gennemsnitlige effekt vil være omkring nul. Derudover er det naturligt, at børn med lav socioøkonomisk reference har et større potentiale til at blive løftet, og det er derfor forventeligt, at institutioner med mange børn med en lav socioøkonomisk reference vil løfte mere.

De nationale test og trivselsmålinger

De nationale test i indskolingen bruges som mål for, hvordan barnet klarer sig. Da ingen af børnene i datasættet endnu har bestået folkeskolens afgangsprøve, er det ikke muligt at kigge på institutionernes langtidseffekter. Resultatet for dansk (læsning) i 2. klasse er analysens hovedmål, men resultaterne for matematik i 3. klasse, samt trivsel og fravær i 0. klasse, vises også. Generelt samvarierer alle mål og institutionernes løfteevne på tværs af målene.

I analysen bruges de normbaserede resultater, der viser, hvordan eleven har klaret sig i forhold til første gang, testen blev gennemført i 2010. Skalaen går fra 1 til 100 og bliver ikke kommunikeret ud til forældrene. Ud fra 100 normpointskalaen kan børnene opdeles i fem kategorier, hvor 1-10 normpoint er en del under gennemsnittet, 11-35 normpoint er under gennemsnittet, 36-65 normpoint er gennemsnitligt, 66-90 normpoint er over gennemsnittet og 91-100 normpoint er en del over gennemsnittet. Den normbaserede pointskala bruges også til at beregne skolens socioøkonomiske reference mht. de nationale test (Skolestyrelsen, 2011).

Derudover bruges et udvalgt resultat fra trivselsmålingerne i 0. klasse efter anbefalinger fra TrygFondens Børneforskningscenter (Andersen et al., 2015). Den psykiske og fysiske trivsel måles med spørgsmålet "Har du ondt i maven, når du er i skole?", hvilket måles på en skala fra 1 (ja, tit) til 3 (nej).

03

Danske daginstitutioners løfteevne

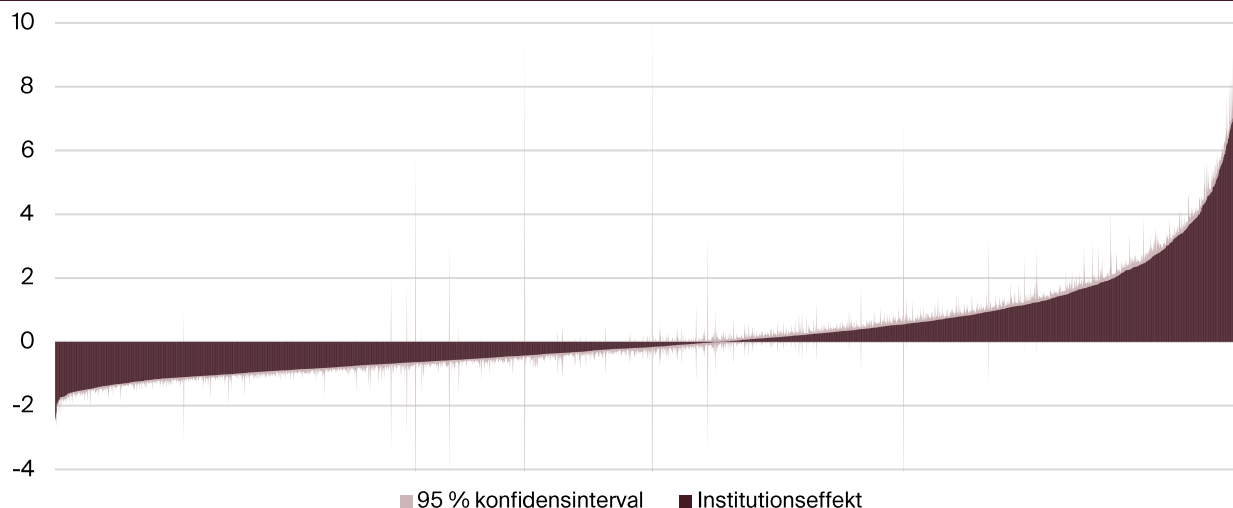
Danske daginstitutioners løfteevne

Dansk i 2. klasse

Overordnet set er der enkelte institutioner, der løfter børnene relativt meget i dansk i 2. klasse, jf. figur 1. Den gennemsnitlige negative påvirkning er derimod relativt lille. I den institution, der løfter børnene mest, er påvirkningen næsten 9 normpoint. I den modsatte ende af skalaen faldt børnenes forventede resultat med 2,4 normpoint. 64 % af institutionerne ændrer dog børnenes resultater med mindre end 1 normpoint. 51 % af institutionerne har en signifikant negativ løfteevne, og 40 % har en signifikant positiv løfteevne.

Et løft på 9 normpoint kan ses i relation til 5-trinsresultatskalaen, der er baseret på den normbaserede 100-pointskala. Skalaen går fra "klart under middel" (svarende til et resultat på 10 eller derunder) til "klart over middel" (svarende til et resultat over 90). 3 % af eleverne er de seneste år landet i den nederste kategori langt under middel. For børn, der ligger i den nederste ende af skalaen, vil en ændring på 9 normpoint således for det meste betyde en oprykning fra den laveste kategori.

Figur 1 // Danske institutioners løfteevne mht. den nationale test i dansk 2. klasse

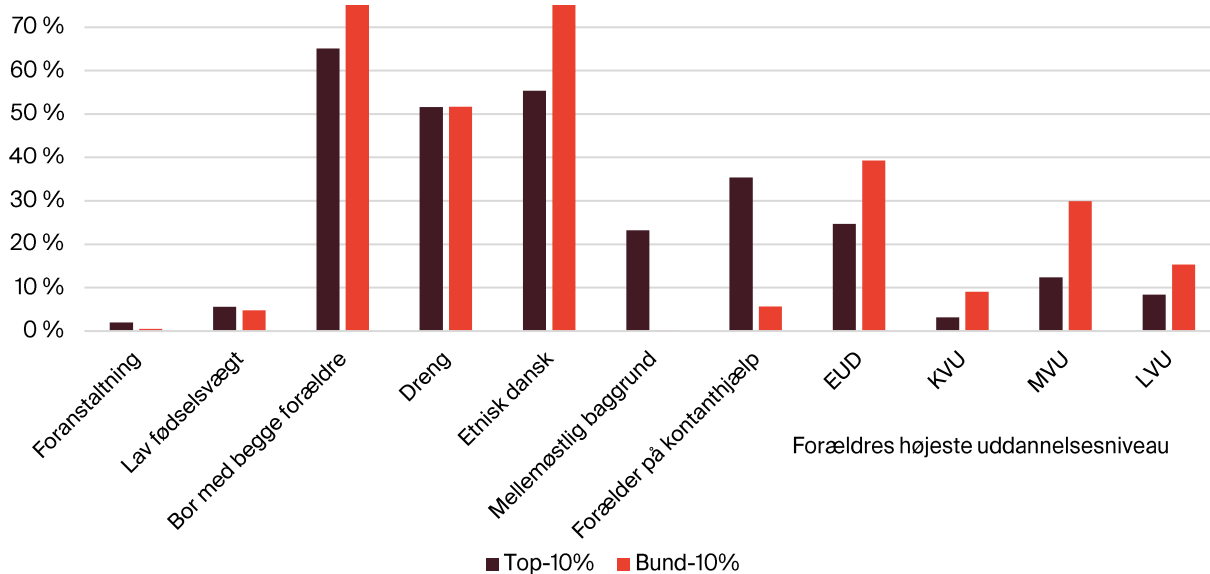

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Figuren viser de omkring 3.100 institutioners gennemsnitlige løfteevne over perioden rangordnet efter løfteevnens størrelse.

De 10 % af institutionerne, der løfter børnene mest, har signifikant flere børn med en forebyggende foranstaltning, lav fødselsvægt, bor ikke med begge forældre, med anden herkomst end dansk, mindst en forælder på kontanthjælp og hvor forældrene ikke har en videregående uddannelse, jf. figur 2. Det er som nævnt forventeligt, idet børn med lav socioøkonomisk reference har det største potentiale til at blive løftet.

Figur 2 // Forskelle i børnenes karakteristika for top og bund institutionerne mht. løfteevne i dansk, 2. klasse

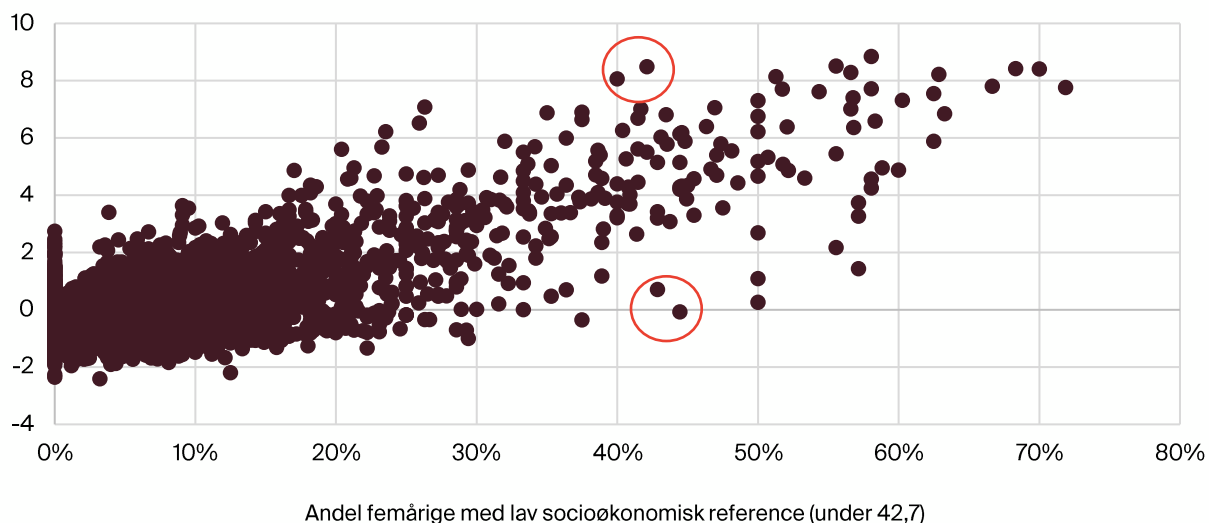

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Figuren viser de gennemsnitlige karakteristika for børn i de 300 institutioner, der har den største løfteevne (top-10 %) og de 300 institutioner, der har den ringeste løfteevne (bund-10 %).

Der er samtidig en tydelig sammenhæng mellem løfteevnen og andelen af de femårige i institutionen, der ligger i den nederste decil af den socioøkonomiske reference, jf. figur 3. Til trods for den tydelige sammenhæng mellem institutionens løfteevne og børnenes personlige karakteristika er der stadig stor spredning på tværs af institutionerne. Der er institutioner, hvor mere end 40 % af børnene kommer fra gruppen med lav socioøkonomisk reference, der løfter over 8 normpoint, og institutioner med samme andel med lav socioøkonomisk reference, der ikke påvirker børnenes resultater, jf. figur 3.

Figur 3 // Sammenhæng mellem løfteevne og andelen af de femårige med lav socioøkonomisk reference

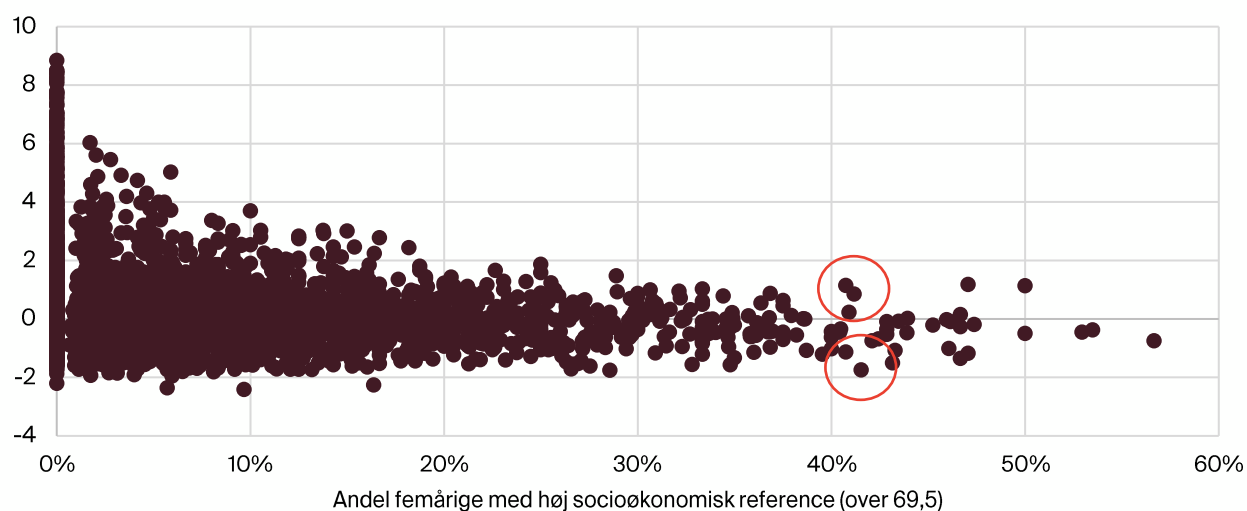

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Figuren viser sammenhængen mellem de omkring 3.100 institutioners gennemsnitlige løfteevne over perioden og andelen af de femårige, der ud fra deres socioøkonomiske reference ligger i den nederste decil.

Den samme tydelige sammenhæng ses ikke mht. andelen af børn med høj socioøkonomisk reference, jf. figur 4. De fleste institutioner med mange børn i den øverste socioøkonomiske decil ændrer ikke børnenes forventede resultater i særlig høj grad. Kigger vi igen på institutioner med omkring 40 % af børnene med høj socioøkonomisk reference løfter den med størst positiv påvirkning børnene med 1,1 normpoint og den, med størst negativ påvirkning sænker 1,7 normpoint.

Figur 4 // Sammenhæng mellem løfteevne og andelen af de femårige med høj socioøkonomisk reference

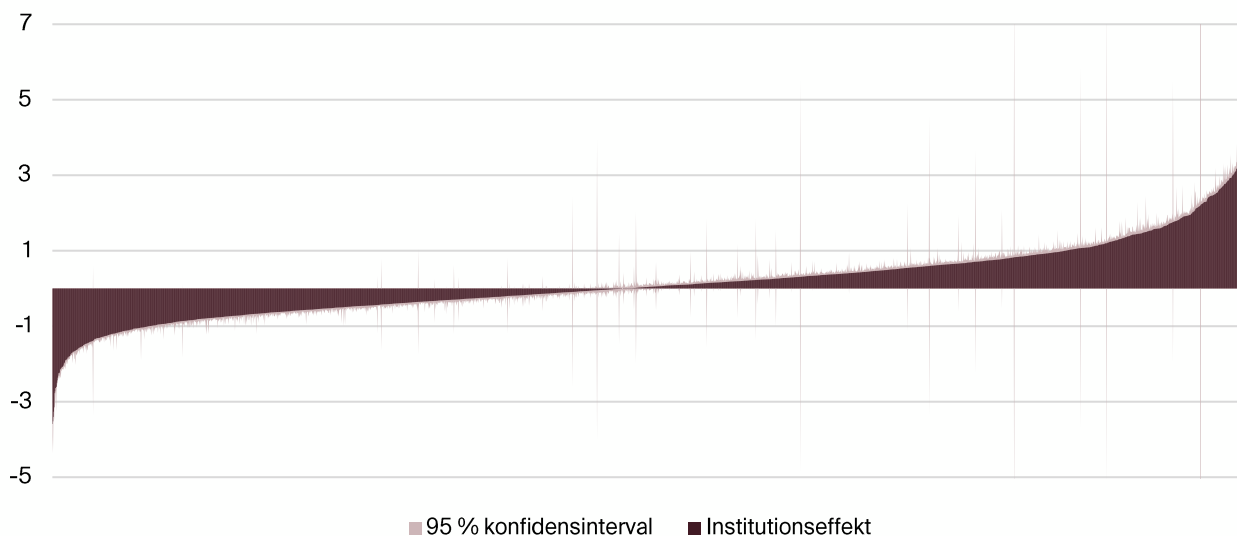
Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Figuren viser sammenhængen mellem de omkring 3.100 institutioners gennemsnitlige løfteevne over perioden og andelen af de femårige, der ud fra deres socioøkonomiske reference ligger i den øverste decil.

Øvrige resultatmål

Daginstitutionerne har fortsat signifikante løfteevner i forhold til den nationale test i matematik i 3. klasse, jf. figur 5. Den negative sammenhæng er lidt større, idet børn i den institution med den største negative påvirkning oplever et fald på 3,6 normpoint. I de 10 % institutioner med den ringeste løfteevne opnåede børnene et resultat, der var 1,4 normpoint lavere end forventet. Omvendt er den positive løfteevne mindre, idet børnene i de bedste 10 % institutioner i gennemsnit hæves 2,2 normpoint sammenlignet med deres socioøkonomiske reference. Det kan enten være et resultat af, at daginstitutioners betydning bliver mindre jo længere ind i skoletiden barnet kommer eller at matematik påvirkes i mindre grad end dansk.

Figur 5 // Danske institutioners løfteevne mht. den nationale test i matematik 3. klasse

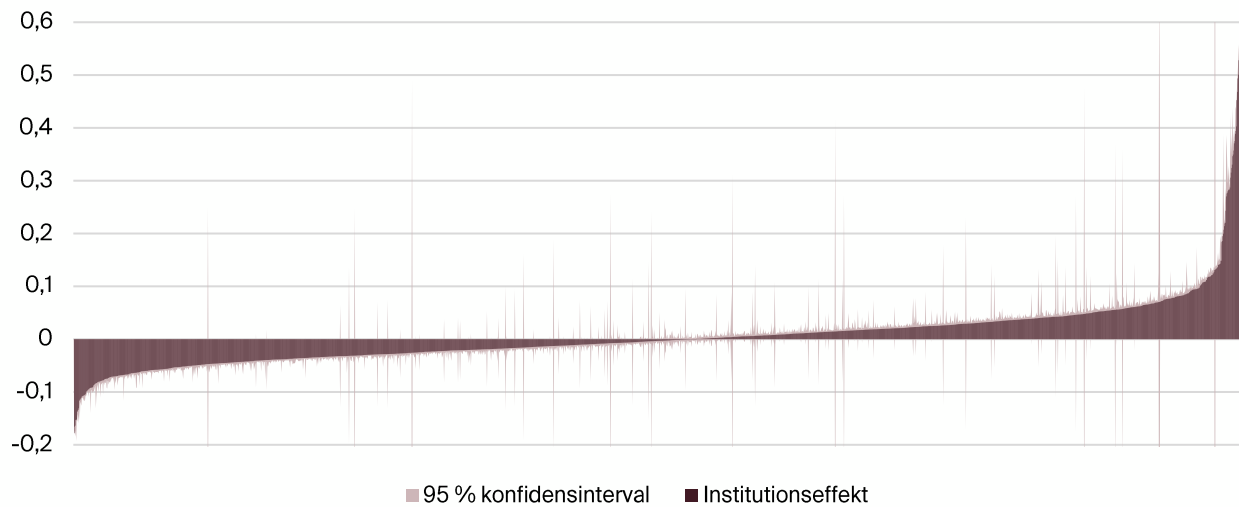
Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Figuren viser de omkring 3.000 institutioners gennemsnitlige løfteevne over perioden rangordnet efter løfteevnens størrelse.

TrygFondens Børneforskningscenter kom i 2015 med en evaluering af trivselsmålingerne i folkeskolen (Andersen et al., 2015). Evalueringen inkluderer anbefalinger til 20 spørgsmål til børnene i indskolingen, der dækker trivsel, undervisningsmiljø samt ro og orden. Børnene kan svare på en trekategoris-skala fra 1 (dårligst trivsel) til 3 (bedst trivsel). Det betyder, at der er relativt lille variation i børnenes svar. En del af spørgsmålene relaterer sig til, hvordan barnet har det med de andre i skolen, og hvor godt det føler, at det klarer sig. Et af de spørgsmål, der er anbefalet under trivsel som indikator på børnenes psykiske og fysiske velbefindende, er, hvorvidt barnet har ondt i maven. Vi har valgt at præsentere løfteevnen i dette mål, da det er det mål med flest observationer i datasættet.

Derudover er der sammenhæng mellem daginstitutionerne og børnenes trivsel mht. hvor ofte de har ondt i maven i 0. klasse, jf. figur 6. I de institutioner, der har den største negative løfteevne, har børnene en ringere end forventet trivsel på 0,17 på skalaen fra 1 til 3, svarende til 7 %. I den anden ende er børnenes trivsel op mod 25 % bedre end forventet. 47 % af institutionerne har en signifikant negativ løfteevne, hvorimod 40 % har en signifikant positiv løfteevne.

Figur 6 // Danske institutioners løfteevne mht., om barnet ikke har ondt i maven i skolen i 0. klasse

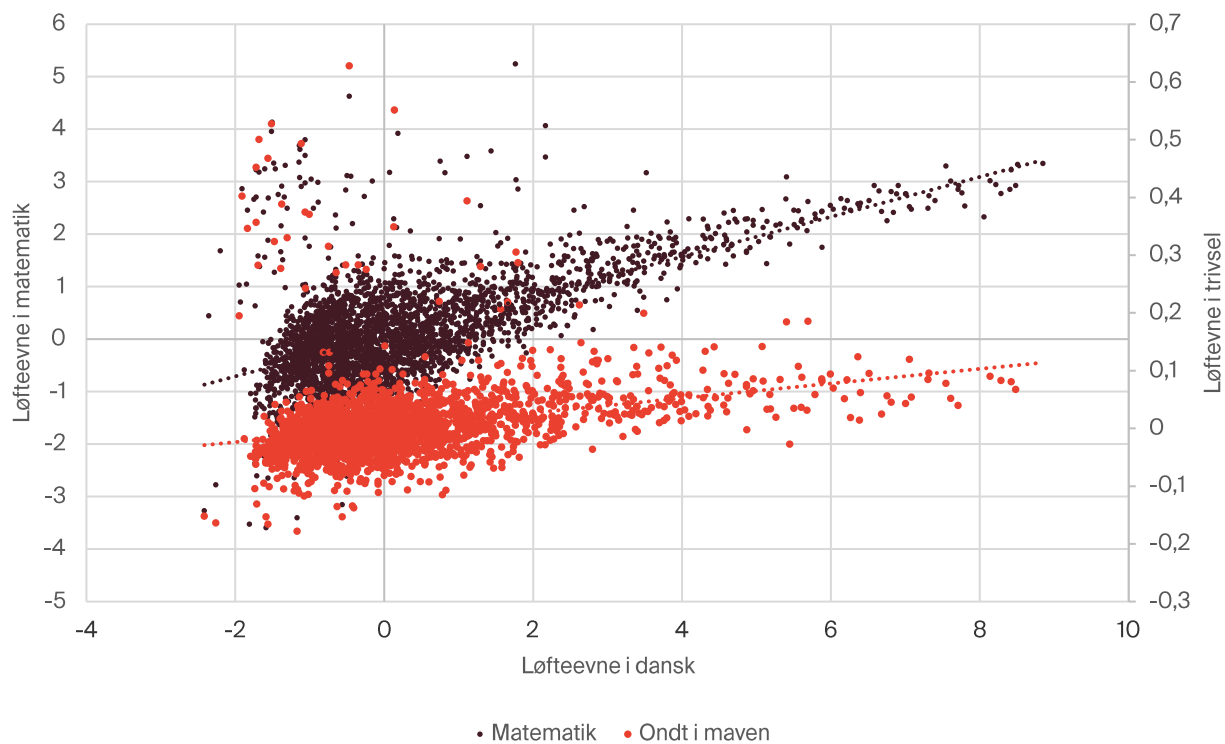
Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Figuren viser de omkring 2.300 institutioners gennemsnitlige løfteevne over perioden rangordnet efter løfteevnens størrelse.

Der er en positiv sammenhæng mellem løfteevnen i dansk og løfteevnen i matematik og trivsel, jf. figur 7. Det er således generelt sådan, at de institutioner, der løfter børnene i dansk, også løfter dem i matematik og trivsel. Sammenhængen er stærkest mellem matematik og dansk, hvor løfteevnen i dansk forklarer 37 % af variationen i løfteevnen i matematik. Spredningen er større mht. ondt i maven, hvor løfteevnen i dansk forklarer 10 % af variationen i løfteevnen i trivsel.

Figur 7 // Sammenhæng mellem institutionernes løfteevne i de tre resultatmål

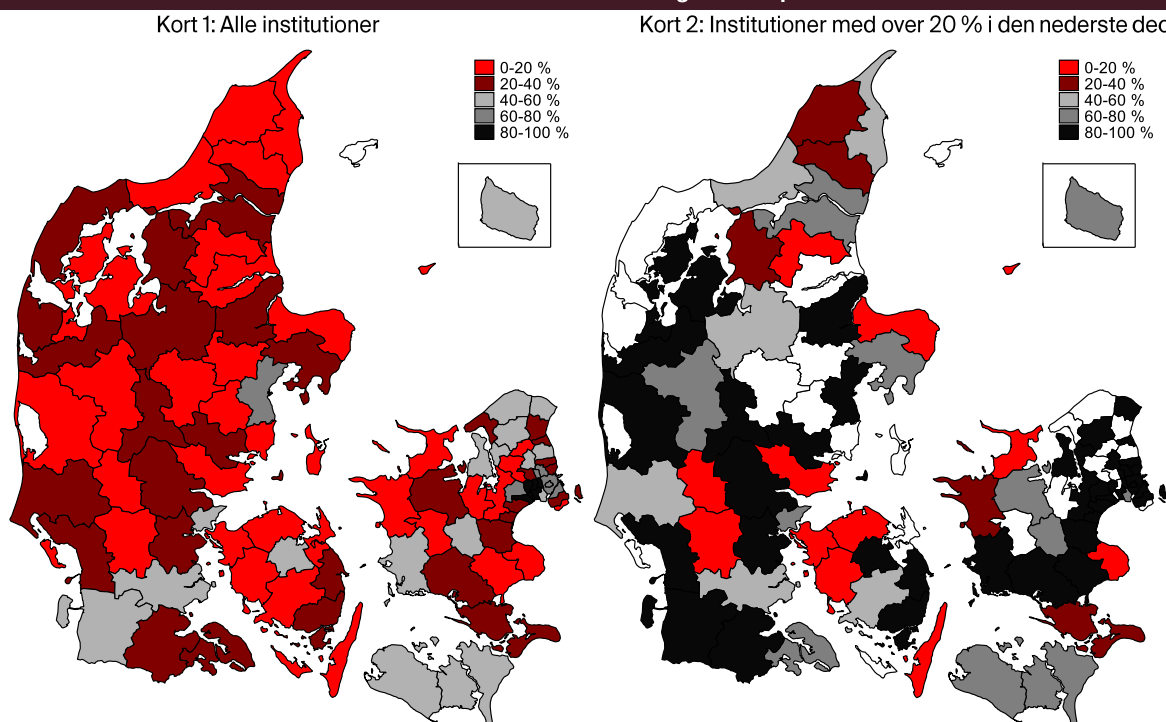
Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Forskelle på tværs af kommuner

Der er store kommunale forskelle i, hvor stor en andel af kommunens institutioner, der har en signifikant positiv løfteevne, jf. figur 8, kort 1. I 36 kommuner har under 20 % af institutionerne en signifikant positiv løfteevne, og i seks kommuner har over 80 % af institutionerne en signifikant positiv løfteevne.

Den stærke sammenhæng mellem løfteevne og andelen af børn med de laveste socioøkonomiske referencer betyder, at andelen af institutioner med positiv løfteevne hænger sammen med, hvor stor en andel af kommunens institutioner der har en betydelig andel af børn med lav socioøkonomisk reference. 23 kommuner har ingen institutioner der har en betydelig andel af børn med lav socioøkonomisk reference. 23 kommuner har ingen institutioner med over 20 % af de femårige med en socioøkonomisk reference i den nederste decil. I 11 kommuner har under 20 % af institutionerne med mere end 20 % børn med lav socioøkonomisk reference en signifikant positiv løfteevne, jf. figur 8, kort 2. I 44 kommuner løfter over 80 % af institutionerne med en stor andel af udsatte børn, børnene signifikant positivt.

Figur 8 // Kommunale forskelle i andelen af institutioner med signifikant positiv løfteevne mht. dansk i 2. klasse

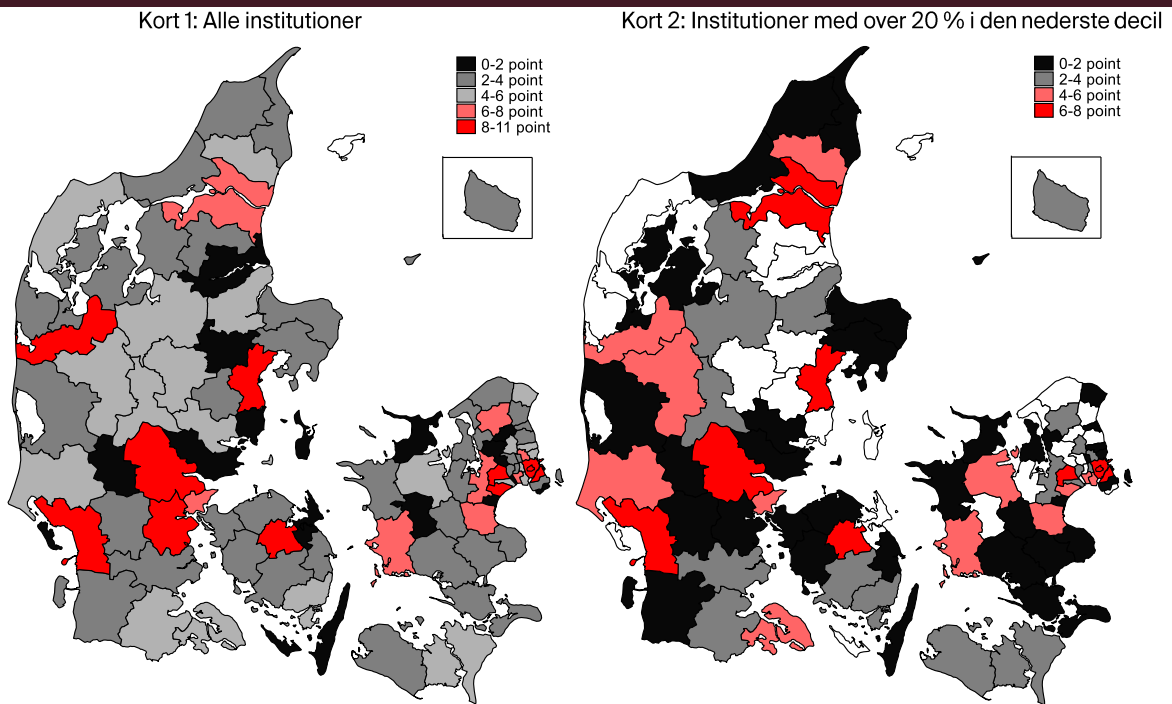
Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Kommuner uden markering i kort 2 (de hvide) har ingen institutioner med mere end 20 % femårige i den nederste decil.

Der er betydelig spredning indenfor de enkelte kommuner i daginstitutionernes løfteevne, jf. figur 9. 10 kommuner har en spredning i institutionernes løfteevne på over 8 normpoint, jf. figur 9, kort 1. En drivende faktor bag en stor spredning i institutionernes løfteevne indenfor kommunen kan være en divers befolkningssammensætning, hvor der er store forskelle i de gennemsnitlige socioøkonomiske referencer på tværs af institutionerne. Dog ses også en betydelig forskel indenfor flere kommuner, når der udelukkende kigges på institutioner med en stor andel med lav socioøkonomisk reference. I 7 kommuner er der mere end 6 normpoints forskel mellem den institution, der løfter

mindst, og den, der løfter mest. For enkelte kommuner skyldes det en forskel på, hvor stor en andel af børnene der er udsatte, idet større andele af udsatte børn også indenfor spektret 20 til 60 %, hænger sammen med større løfteevne.

Figur 9 // Spredning i løfteevne indenfor kommunerne

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Kommuner uden markering i kort 2 (de hvide) har ingen institutioner med mere end 20 % femårige i den nederste decil. Kortene viser forskellen i løfteevne mellem den institution i kommunen med den største løfteevne og den institution med den ringeste løfteevne.

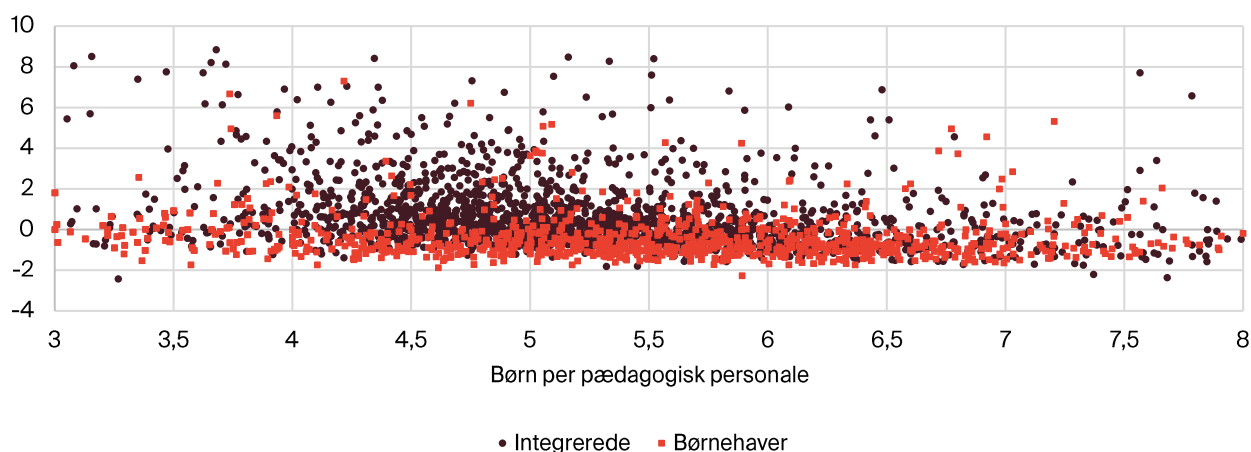
Sammenhænge med strukturelle karakteristika

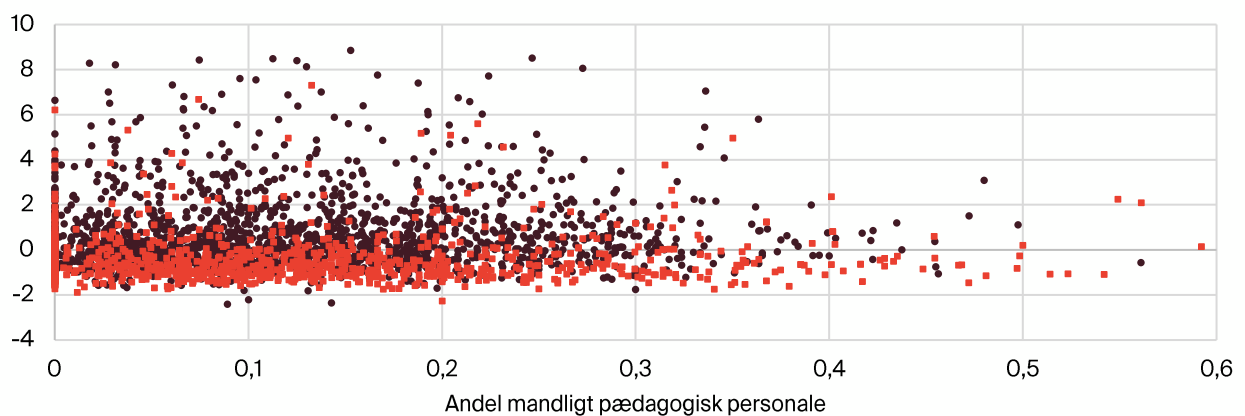
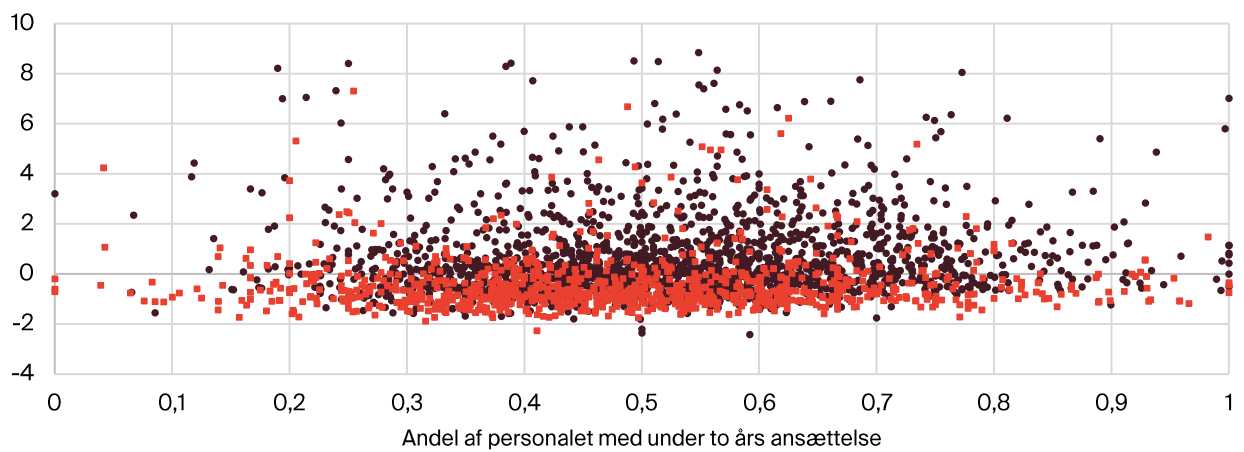
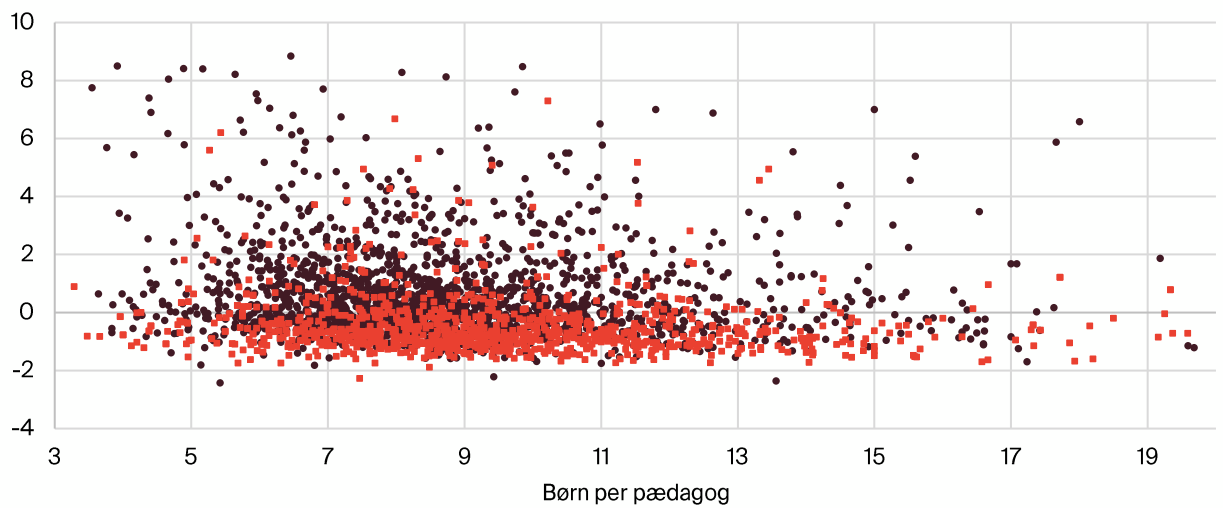
Det er ikke muligt at adskille personale, der arbejder i vuggestuedelen, fra børnehavepersonalet i integrerede institutioner. Derfor opdeles de to typer institutioner, når vi kigger på de strukturelle data.

Der er en svag negativ sammenhæng mellem institutioners løfteevne og strukturelle karakteristika som antal børn per pædagogisk personale og antal børn per pædagog, jf. figur 10. Det betyder, at et barn mere per pædagog i gennemsnit sænker institutionens løfteevne med 0,02 normpoint på en skala fra 1-100 for både børnehaver og integrerede institutioner. Mht. antal børn per fuldtidsjusteret pædagogisk personale sænker 1 barn mere per fuldtidsansat løfteevnen med 0,13 normpoint for børnehaver og 0,56 normpoint for integrerede institutioner. De strukturelle karakteristika forklarer således en meget lille del af de forskelle, vi ser i løfteevnen både for de integrerede institutioner og for børnehaver. Samlet forklarer de fire nedenstående strukturelle faktorer 3 % af forskellene for børnehaver og 9 % af forskellene for integrerede institutioner.

Den svage sammenhæng mellem børnenes faglige udvikling i indskolingen og strukturelle karakteristika for personalet stemmer overens med tidligere kvantitative registerstudier, såsom Drange & Rønning (2020) og Gørtz et al. (2018). Begge studier finder dog en svag effekt af mandligt personale og lavt sygefravær. Omvendt fandt det lidt ældre registerstudie Bauchmüller et al. (2014) små signifikante effekter af samme strukturelle kvalitetsvariable på børnenes resultater i 9. klasse. Der er derudover flere eksperimentelle studier, der finder positive effekter af bedre strukturel kvalitet gennem en forbedring af proceskvaliteten (Nygaard Christoffersen et al., 2014). Forskningen er således ikke entydig i konklusionen om betydningen af normering, hvor der i den ikke-registerbaserede forskning er bredere enighed om en positiv betydning af uddannet pædagogisk personale (EVA, 2017).

Figur 10 // Sammenhæng mellem løfteevne i dansk i 2. klasse og strukturelle karakteristika for integrerede institutioner og børnehaver

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre samt resultater fra de nationale test fra Styrelsen for IT og Læring.

Note: Data er renset for fejlrapporteringer mht. personale og dækker omkring 1.900 integrerede institutioner og 1.100 børnehaver. Pædagogisk personale er justeret i forhold til antal løntimer, hvor 1 angiver en fuldtidsansat.

04

Litteratur

Litteratur

- Andersen, S. C., Gensowski, M., Campbell, S. P., & Hillgaard Pedersen, J. (2015). Evaluering af den nationale trivselsmåling for folkeskoler—Og forslag til justeringer.
<https://childresearch.au.dk/publikationer/nyhed/artikel/evaluering-af-den-nationale-trivselsmaaling-for-folkeskoler-og-forslag-til-justeringer-2015/>
- Bauchmüller, R., Gørtz, M., & Rasmussen, A. W. (2014). Long-run benefits from universal high-quality preschooling. *Early Childhood Research Quarterly*, 457–470.
- BUVM. (2021). Socioøkonomisk reference for grundskolekarakterer.
<https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/karakterer-og-test/sociooekonomisk-reference-for-grundskolekarakterer>
- Diderichsen, A. (1997). Den professionelle omsorg og børns udvikling. *Social forskning*, 18–27.
- Drange, N., & Rønning, M. (2020). Child care center quality and early child development. *Journal of Public Economics*, 188, 104204. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2020.104204>
- EVA. (2017). Kvalitet i dagtilbud—Pointer fra forskning. Danmarks Evalueringsinstitut.
<https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/kvalitet-dagtilbud-pointer-forskning>
- Gørtz, M., Johansen, E. R., & Simonsen, M. (2018). Academic achievement and the gender composition of preschool staff. *Labour Economics*, 55, 241–258. <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2018.10.005>
- Heckman, J. J. (2008). Schools, Skills, and Synapses. *Economic Inquiry*, 46(3), 289–324.
<https://doi.org/10.1111/j.1465-7295.2008.00163.x>
- Nygaard Christoffersen, M., Laugesen, L., & Højen-Sørensen, A.-K. (2014). Daginstitutionens betydning for børns udvikling: En forskningsoversigt.
- Skolestyrelsen. (2011). Den socioøkonomiske reference for resultaterne af de nationale test – en vejledning til skoleledere og kommuner (Nr. 1). Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen.

Skov, P. R., & Flarup, L. H. (2020). De nationale tests samvariation med karakterer – Delrapport 2:

Evalueringen af de nationale test. VIVE. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/de-nationale-tests-samvariation-med-karakterer-14765/>

Bilag

Regressionstabel bag resultaterne for dansk i 2. klasse

	Socioøkonomisk reference	Inkl. daginstitutionen
Forebyggende foranstaltning	-1,859** (0,828)	-2,047** (0,907)
Lav fødselsvægt	-2,729*** (0,371)	-2,675*** (0,374)
Enebarn	1,398*** (0,195)	1,367*** (0,202)
Bor med begge forældre	1,913*** (0,333)	2,074*** (0,347)
Dreng	-6,307*** (0,140)	-5,992*** (0,163)
Forældres indkomst (log)	0,480*** (0,0954)	0,450*** (0,0957)
Forældre på kontanthjælp	-3,915*** (0,287)	-3,821*** (0,305)
Forældres højeste udd. = LVU	13,92*** (0,355)	13,83*** (0,376)
Dansk	2,323*** (0,698)	2,173*** (0,688)
Mellemøstlig baggrund	-5,550*** (0,517)	-5,287*** (0,536)
Alder mor	0,0267* (0,0150)	0,0298** (0,0148)
Bor med enlig mor	-0,121 (0,392)	0,0500 (0,424)
Forældres højeste udd. = EUD	0,935*** (0,320)	0,835** (0,330)
Forældres højeste udd. = KVU	5,831*** (0,393)	5,732*** (0,404)
Forældres højeste udd. = MVU	8,277*** (0,363)	8,163*** (0,377)
Kammerater i institutionen		
Andel drenge	-3,910 (2,508)	12,67** (5,385)
Gennemsnitsalder	-0,467 (0,304)	-1,725*** (0,578)
Andel dansk	3,015 (1,939)	-3,444 (3,117)
Forældre gns. indkomst (log)	0,812 (0,773)	-0,680 (1,234)
Forældres højeste udd. = EUD	-3,206	-6,288**

	(2,014)	(3,021)
Forældres højeste udd. = KVV	-2,002	-6,197
	(2,689)	(5,001)
Forældres højeste udd. = MVU	3,607**	1,165
	(1,766)	(2,991)
Forældres højeste udd. = LVU	2,837*	0,872
	(1,672)	(2,666)
<hr/>		
Antal observationer	119.602	119.589
År	Ja	Ja
Skole	Ja	Ja
Fødselsmåned	Ja	Ja
Daginstitution	Nej	Ja
Justeret forklaringskraft	0,177	0,183
<hr/>		

Robuste standardfejl i parenteser

*** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$

DEA

Tænketanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu